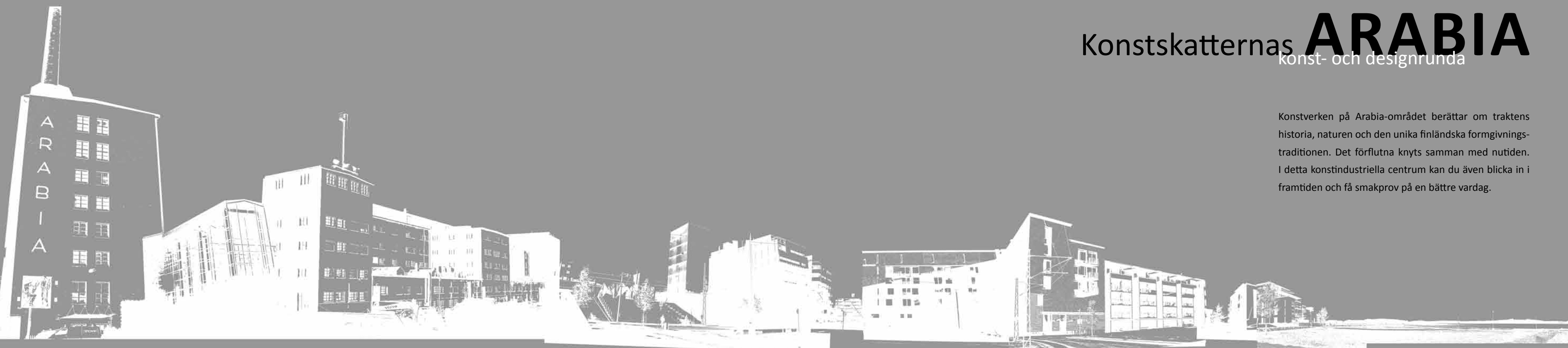

Konstskatternas **ARABIA** konst- och designrunda

Konstverken på Arabia-området berättar om traktens historia, naturen och den unika finländska formgivningstraditionen. Det förflutna knyts samman med nutiden. I detta konstindustriella centrum kan du även blicka in i framtiden och få smakprov på en bättre vardag.

Jag visste aldrig, förrän jag gav mig av. På trädets blad stod skrivet: kom. Redan från den första stenen fann jag ordet; vademecum. Gå vid min sida. (fritt citerat ur Tuula Isohannis dikt "Arabia Arabia")

1. DEN KERAMISKA SJÖN

Konstrundan börjar inne i Arabiacentret (ingång Tavastvägen 135 A), framför Rut Bryks vita keramikverk, som finns på väggen bredvid hissarna i aulan. Mittemot fabrikskvarterets infopunkt finns en miniatyrmockell av Arabiastranden. Förutom ett flertal fabriksbutiker hittar du i Arabiacentret också café, restaurang, det populära Aralis-biblioteket och toaletter.

2. DET VACKRA LYSTRET

Konstrundan fortsätter utomhus. Ett tillfälligt konstverk gjort av träplattor, Räfflan (2), finns ovanför trapporna mot Arabiagatan. Härifrån kan du beundra havet och det fina lystret, som är kännetecknande för Arabiastranden. Framför dej ser du Kaj Francks plats och gata, och bakom dej ligger Arabiafabrikens huvudbyggnad. I byggnadens högsta våning fanns Kaj Francks arbetsrum. Franck hade tro för funktionalism och ville designa kär, som passade in i varje hem och kunde radas på varandra. Arabiafabriken grundades år 1873 och hör i dag till Fiskars-koncernen. Andra varumärken inom koncernen är bl. a. Iittala, Hackman och svenska Rörstrand. Från utsiktsplattformen syns också Heltech-byggnadens färggranna vägg i legostil, uppbyggd av färdiga stålplattor (arkitekt Pentti Kareoja och konstnär Markku Pääkkönen)

3. DEN LOCKANDE HACKSPETTEN

När du går ner för trapporna och svänger till vänster längs Arabiagatan, ser du det färgglada konstverket Gländtan (3a) nedtill på fasaden av huset Käpytikka (Hackspetten). Konstverket är designat av Annika Bergvik-Forsander. Käpytika-huset blev färdigt år 2009 och har lägenheter för utvecklingsstörda unga vuxna. På högra sidan av Arabiagatan finns MS-huset med Kaisu Koivistos konstverk Dropparna på väggen (3b). Följande byggnad heter Loppukiri (Slutspurten) och är ett kollektivt seniorhus, där invånarna har kunnat påverka planeringen av lägenheterna. De boende tar turvis hand om hushållssystemen, såsom matlagning. Fasadens konstverk av Pekka Paikkari heter Cataracta (3c) och samlar ihop invånarnas funderingar om livet.

4. BASTU MED HÄXKVAST

Mittemot Käpytikka, vid hörnet av Designergatan och Arabiagatan hittar du en överraskande häxkvast. Förutom som konstverk (av Markku Hakuri) fungerar häxkvasten också som balkong för husbolagets gemensamma bastuutrymme. Det speciella med Arabiastranden är husbolagets gemensamma bastuutrymme på husens takvåningar. Nya lägenheter har ofta egna bastun, men i Arabiastranden har man gått tillbaka till det gamla och mer ekologiska bruket där husbolaget har ett stort bastuutrymme, som invånarna kan boka.

5. ÖKENVINDEN

Det stora, röda konstverket Sirocco gjort av Tuuli och Kivi Sotamaa syns genom Käpytikka-husets portgång. Verkets spiralform skapar rörelse på gården, som formas till ett föremål utomhus. Konstrundan fortsätter nu mot Gammelstadsviken och stranden.

6. TROLLSTENAR VID HAVET

Vid Porslinsgårdens pergolaområde nära gränsen till strandparken skymtar några runda element, gjutna i brons. Detta konstverk av Esa Vesmanen fungerar som svängbara stolar på denna utsikts- och rastplats vid havet.

7. VÄXTER I HERBARIUM

Konstverken av Eeva Kaisa och Timo Berry påminner dej om herbarier, växtinsamling och botanik. Verken är förverkligade med grafisk betongteknik. Samma teknik har använts för terrassvåningens fasadelement.

8. STRÅN AV VASS

Designergårdens verk av Jere Saarelainen är avbildningar av olika vassväxter, framställda med sandblåsningsteknik. Verken ligger i trapphusens fönster. Vid skymningen tänds lampor, som gör de höga glasytorna spetsliknande och avbildar växternas skuggor mot entrén. I dagsljus är verken svårare att upptäcka. Gårdshelheten kompletteras av ett miljökonstverk, som bildas av namngivna stenar. Invånarna har samlat stenarna till en zen-liknande avbild av en stig, som samtidigt bildar en skyddad plats.

9. HASSEL, EK OCH KLIBBAL

Sväng nu till höger söderut till Birger Kaipiaens gård, där tre husenheter knyts samman av Pertti Metsälampis konstverk, som presenterar några av områdets sällsynta träarter. Förutom i naturen, blommar även bladen på väggarna och deras kvistar kan beundras i trapphusens fönster. Birger Kaipiaens rika ornamentik är bekant för finländare bl. a. i Arabias klassiska Paradis-servis.

10. STUDENTERNAS HEMTRÄD

Från Birger Kaipiaens gård går du till framsidan av Aalto-universitetets studenthem Kylieterranta, som ligger på Kaj Francks gata. Upe i hörnet av portgången hittar du ett bronsfärgat konstverk, Hemträdet, gjort av Lauri Astala. Levande fåglar har också hittat fågelholken, som är en del av Astalas verk. Husets studerande rengör alltid Hemträdet på hösten, i väntan på nya fåglar. I studenthemmets korridorer finns verk av fem fotografer. Åtminstone ett verk kan ses från portgången.

11. I ARABIA-STÄMPLARNAS FOTSPÅR

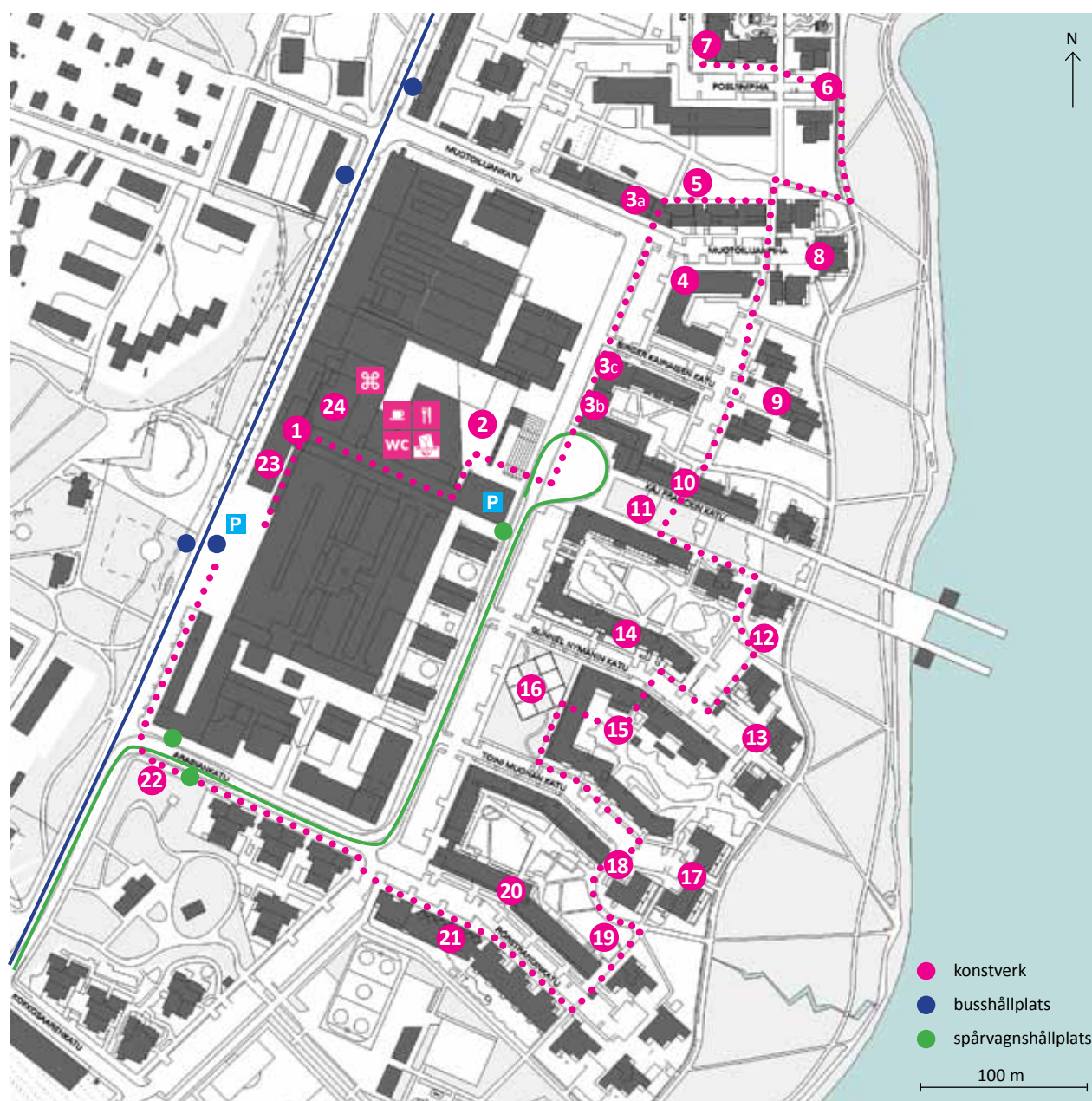
Grästrassan längs Kaj Francks gata mot stranden får tempo av åtta färggranna metallskulpturer av Howard Smith. På gatans övre del kan du också studera skisser visande Arabias formgivares skapelser på ett konstverk format av blåa keramikplattor. Utsidorna av verkets väggar är utförda med grafisk betongteknik och de visar signaturer av formgivare och fabriksmärken hos Arabia.

12. NÄSTAN FLYGANDE MATTA

Det mattformade mosaikverket ligger i närheten av strandmuren och är designat av Elina Aalto. Verket är 11 x 6 meter stort och påminner om en orientalsk matta. Precis som med en äkta matta kan du här leta efter eventuella mönsterfel! Konstverket Arabias matta fick diplom för miljökonst år 2007. Vid mattan kan du också se fågelbilden gjord med grafisk betong på husfasaden bredvid.

13. SAMFÄLLIGA FASADVÄGGAR

Vid planeringen av konsten i stadsvillorna vid Gunnel Nymans gård fick de framtida invånarna själva delta i förverkligandet. Som resultat av samarbetet mellan konstnärerna (Johanna Hyrkäs och Tiina Kuhanen) och invånarna skapades både lägenheternas personliga bostadsdörrar och fasadväggarnas upplysta, schablonmålade ytor. Väggmönstren är stiliserade bilder av den berömda glaskonstnären Gunnel Nymans glasföremål.

14. BERÄTTANDE FRAGMENT

I portgången i huset Gunnel Nymans gata 8 finns mosaikarbeten, som består av porslinskärvor. Skärvorna är fragment av Arabiakärl, som konstnären Anne Siirtola själv plockat från ängarna runt Gammelstadsviken. Ängarna fungerade förr som fyllnadsområde för bl. a. Arabia-fabrikens trasiga produkter. De äldsta skärvorna är från 1920-talet. Detaljerna i konstverket Vardagens fragment mellan de röda tegelstenarna fångar säkert din uppmärksamhet!

15. VÄGGARNA TALAR OM CYKLING – ÅRET OM

Konstverken av Kirsi Kivivirta har poetiska namn: Väggarne talar och Året om. Texterna skrivna av cyklister i olika åldrar har tryckts på de röda tegelstenarna vid den gemensamma gården 2 (De talande väggarnas gård). Det omgivande landskapet reflekteras inne i byggnadens trapphus. Motivet med de handgjorda keramikplattorna är Arabiastrandens landskap: vattnet och marken möts.

16. DEN MODERNA URBANA PARKEN

Robert Wilson (1941) är en amerikansk regissör och prisbelönt bildkonstnär. I Tapio Wirkkals park har han använt klassiska teman för parkplanering på ett helt nytt sätt. Parken erbjuder en scen för både invånarnas och stadsbornas evenemang och konstutställningar. Den rektangelformade parken – omringad av bostäder och fabriksområdet – har ingång med höga portar, där besökaren träder in. Bryggstigarna leder till parkens fyrkantiga händelsecentrum, som till en holme i havet. Wilson kallar på ett genialt sätt den finska naturen och ljuset till den urbana parken. Akademikern Tapio Wirkkala (1915–1985) var känd som en mångbegåvad och en genial formgivare. Han har kallats för "träets och glasets poetiker". Wirkkala fungerade även som ledare för Konstindustriella högskolan och prisbelönades ett flertal gånger i triennalen i Milano.

17. LANDSKAP MED EN PERGOLA

Från Wirkkals park fortsätter vi tillbaka mot stranden. Det pergolalikhande verket Blå Stunder av Tiina Veräjänkorva ligger i ändan av Toini Muonas gata och inramar Gammelstadsviken till en tavla. Verket är uppbyggt av stora, enskilda keramiska element, varav en del fungerar som rastplatser. Den blåa färgen användes ofta av keramikern Toini Muona, som verkade vid Arabias fabrik ända till sin pensionering.

18. HÅRDASTE GRANITEN

Verket av japanska Chiaki Kobinata kombinerar mjuka former med hårt material. Konstnären, som själv bott i Finland, hoppas att de runda formerna, som påminner om markytan, skall locka människor att röra vid verket. Graniten som användes till verket är hårdaste finsk granit.

19. DEN FÖRÄNDRADE STRANDLINJEN

Konstverket Arabias strand ligger på områdets första gemensamma gård – Strandlinjens gård. Det 12 meter långa verket av Päivi Kiuru, Maarit Mäkelä och Johanna Rytkölä visar förutom strandlinjen och den tidigare platsen för Arabia-fabrikernas brygga, också bilder från fabrikenas historia. Bilder på fabriksarbetare och byggnader har tryckts på de keramiska ytorna.

20. ARABIASTRANDENS KARTA

Konstrundan passerar förbi trappuppgångarnas konstverk. Verken som bl. a. är fotografivert eller förverkligade på väggarna med grafisk betongteknik, förblir ofta osynliga för besökarna. Grafisk betong är en innovation av Samuli Naamanka, som studerade vid Konstindustriella högskolan. Grafisk betong användes för första gången i detta konstprojekt. Naamanka och Päivi Kiuru har t. ex. förverkligat Arabiastrandens karta i blått med grafisk betongteknik. Denna teknik syns ute på konstrundan också som en industriell tillämpning, vid Gunnel Nymans gård på väggytorna vid husen på strandsidan.

21. ÅTERVINNINGSKONST VID HEMDÖRREN

Hannu Aaltonens installationer (21a) vid husingångarna på Rörstrandsgatan 3 består av stålblommor, gjorda av gamla gjutformar. Konstverken påminner om återvinning och återanvändning i detta hus för studerande och forskare. Även de keramiska plattorna i Mirja Niemeläs konstverk Lövregrn (21b) i studentbostädernas trapphus har delvis tillverkats av utskottsmaterial från olika metallverkstäder. Verken Strimblad, Trasblad, Fläckblad och Ovalblad reflekterar naturens mångsidighet och förmåga att förnyas.

22. VIKS FÅGLAR

Galgbacken, som var en väldigt dyster plats i Helsingfors på 1500-talet, har nu utsmyckats med 82 bronsgjutna fåglar. Miniaturskulpturerna fästade på berget på Arabiagatans sida beskriver alla de fågelarter, som häckat vid Gammelstadsviken år 2000. Fågelparadiset (22a) är Jukka Vikbergs konstverk. Gallerstaketet (22b) gjort av Lauri Saarinen skyddar mot fall.

23. ARABIA-FABRIKENS SKORSTEN

Innan konstrundan slutar vid Arabias fabrikskvarter, kan du beundra områdets landmärke – Arabias 50 meter höga skorsten. Arabias museum, som hör till Designmuseumet, ligger på fabrikskvarterets översta våning, ingång via hissarna i Arabiacentret. Öppethållningstider och entréavgifter, se www.designmuseum.fi.

24. KONST I BIBLIOTEKET

I samband med konstrundan kan du även göra ett besök till Aralis-biblioteket. Konstverket av Petri Hytönen (24a) består av fem glasmålningar på glasväggen i bibliotekets sal. Bilder, målade inuti siluettbilder, skapar tolkningar av platsen, situationer och illusioner. Glasmosaiktavlorna av Riikka Kevo (24b) binder samman Arabiaområdet med Helsingfors centrum genom att konstverkens material är insamlat från Domkyrkans och Tennisplatsets rivningsarbetspialer. Tavlorna hänger i bibliotekets takkonstruktion, där de bildar en fönsterrad i luften.

Konstrundan som gör-det-själv -promenad tar ca 1 h, med guidning ca 1,5 h. Du kommer från Helsingfors centrum till Arabiastranden med spårvagn nr 6 och 8 samt med buss nr 68, 71 och 71V. Buss nr 74 avgår från Hagnäs torg.

Innehåll och texter: Arabiastrandens konstnärliga koordinator, KoD Tuula Isohanni, 2010
Redaktör: Sari Snellman, FM
Layout: Päivi Kiuru, KoM
Översättning: Christoffer Enckell, Anna Tarkiainen
Källor: Isohanni, Tuula. *Taiteellinen toiminta osana asuin ympäristön suunnittelu, tapaus Arabianranta, Helsinki*. Jyväskylä: Gummeruksen kirjapaino 2006.
Första utgåvan, 2012
Tryck: Lönnberg

www.arabiahelsinki.fi
www.arts.aalto.fi/sv/services/arabianranta

www.arabia.fi
www.iittala.fi

Information om Arabiastranden
Hemsidor för Arabiastrandens
konstkoordinering
Information om formgivarna
Information om formgivarna

